

Filosofie člověka

v sociálně-politickém prostředí

Tento učební materiál vznikl v rámci projektu *Inovace studijního programu Pastorační a sociální práce ETF UK (CZ.2.17/3.1.00/33279)* spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.

Evropský sociální fond – Operační program Praha Adaptability
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Filosofie člověka

- a. Ilustrativní sondy do významných pojetí člověka**
- b. Privilegovaný fenomén, jinakost a respekt**
- c. Sociální rozměr člověka, svoboda a aktuální politická realita**
- d. Příklady využití zajímavých pojetí člověka v přístupu k druhému**
- e. Aplikace na přístup k mladému člověku**

Ilustrativní sondy do významných pojetí člověka

Úvod

- Kierkegaard
- Nietzsche

Soren Kierkegaard

- (1813-1855)
- čtenář se stává spoluautorem
- důraz na roli subjektivity
- tři nezávislé stavy myšlení
- „Volím to absolutní, které pak soudí mne“
- „teleologické suspendování etického“
- „etický paradox“
- enormní důraz na "subjektivitu"

Friedrich Nietzsche

- (1844-1900)
- esencí světa je vůle
- negativní vztah ke křesťanství
- ambice moderny najít jednoduchá řešení
- života bez Boha
- stádní pud
- nový pohled na pravdu
- důvěra v hodnotu lidství

... společné rysy

Nietzsche i Kierkegaard:

- nedostatečné založení existence člověka
- opora o společnost nebo mimo ni?
- základ v sobě nebo ve vztahu?
- kdo je člověk?

Privilegovaný fenomén, jinakost a respekt

- *předporozumění*
- **Max Scheler** (1874-1928)
- **Ernst Cassirer** (1874-1945)
- srovnávání člověka a se zvířetem

Privilegovaný fenomén, jinakost a respekt

Michel Foucault (1926-1984)

- analýza "*myšlenkových systémů*"
- *strukturální* nátlak
- *diskurs*
- *privilegovaný fenomén*
- *antropologický kruh*
- *člověk jako celek*

Sociální rozměr člověka

- **Jean-Paul Sartre (1905-1980)**
- **Karl Jaspers (1883-1969)**
- prožitek svobody
- role svobody v pojetí člověka

Využití zajímavých pojetí člověka

- **Jaspers – Sartre**
- **Hannah Arendtová (1906-1975)**
- "virtuosita,,
- "rozkvět" člověka

Aplikace v přístupu k člověku

- **John Locke (1632-1704)**
- otec
- **Karl Jaspers**
- otázka viny
- **Charles Taylor (1931)**
- autenticita

K zamyšlení

1. Jak by se projevil Sartrův argument pro humanismus, kdyby po válečném konfliktu měl člověk zůstat na zemi sám a nemohl by se opřít o existenci druhých? V čem je tato situace relevantní pro mladého člověka dnes?
2. Je pro Jaspersovo pojetí svobody důležité, jestli se člověk vztahuje ve svobodě k Bohu nebo k něčemu jinému?
3. Jaké důsledky může mít snaha posuzovat žáka podobně, jako se posuzuje věc? Jak se toto posuzování projevívá?
4. V čem spočívá společný rys Nietzscheova a Kierkegaardova přístupu ke člověku? Lze tento rys najít ve společnosti a politice dnes?
5. Co to je privilegovaný fenomén ve filosofické antropologii? Kde může mít tento pojem konstruktivní přínos v profesi?